

FINANS SEKTÖRÜNE YÜZDE 25 VERGİ ANAYASA'YA UYGUN MU?

İFM kanun teklifi TBMM'de bu şekilde yasalırsa 2022 yılında genel kurumlar vergisi oranı yüzde 23 iken, finans sektörü kazançlarına uygulanacak oran yüzde 25; 2023 yılında ise kurumlar vergisi oranı yüzde 20 iken, finans sektörü kazançlarına uygulanacak oran yüzde 25 olacak.

İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Stratejisi ve Eylem Planı", 2 Ekim 2009 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlandı. Bölgesel veya uluslararası finans merkezi olma hedefi ile ortaya konan plan ile "kaynakların toplanması ve etkin bir şekilde dağıtılmasını sağlayan, küresel piyasalarla bütünleşmiş ve bünyesinde çeşitli alt sektörleri bulduran, katma değeri yüksek ürün/hizmet üretme kapasitesine sahip olan finans sektörü, önümüzdeki dönemde ekonomideki büyümenin itici gücü olacağı" vizyonu açıklandı.

Plandaki öncelikler ve eylemler arasında "vergi sisteminin basitleştirilmesi ve etkinleştirilmesi" ile "vergi mevzuatından kaynaklanan engellerin ve belirsizliklerin" ortadan kaldırılacağı belirtildi. Basit ve etkin uygulanabilen bir vergi sistemi için ise "vergide öngörülebilirliğin artırılması", "finansal kurumların benzer işlemlerine uygulanan farklı vergisel yüklerin eşitlenmesi", "vergi oranlarının düşürülmesi" ve "uzun vadeli vergi politikalarının oluşturulması" hedeflenmiştir.

İFM'nin 2022 yılında tamamlanarak açılması beklenmektedir. 2022 -2024 Orta Vadeli Program "Finansal İstikrar" bölümündeki politika ve önlemler arasında "İFM'nin Fintek alanında küresel merkez olmasını güçlendirecek şekilde ödemeler alanında düzenleyici deney alanı" ve "Fintek girişimlerinin desteklenmesi için İFM'nde Finans ve Teknoloji Üssü kurulması" yer almıştır.

İFM bir gayrimenkul projesinden öte bir vizyona sahiptir. Bu çerçevede, eylem planı çerçevesinde 19

Mart 2021'de Hazine ve Maliye Bakanı tarafından basına açıklanan on maddelik "İFM Kanun Teklifinde", İFM'nin özel statü ile kurulacağı, merkezde faaliyet gösterecek "finans şirketlerinin kazançlarının yüzde 75'inin kurumlar vergisinden ve personel ücretlerininse yüzde 80'inin gelir vergisinden istisna" edileceği açıklanmıştı.

Finans sektörü ile Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkililerinin Ocak 2022 içinde gerçekleştirdiği bir toplantıda İFM Kanun Teklifi hakkında paydaşların görüşünü almak üzere son bir kez paylaşıldıktan sonra 2022'de TBMM'ne sunulması planlanıyor.

NEGATİF AYRIMCILIK

Bir uçta İFM Kanun Teklifi ile bölgesel ve küresel finans merkezi hedefi dururken, diğer tarafta başka bir gündem oluştu. Gündem oluşturan getiren gelişme, 25 Mart 2022 tarihinde TBMM Başkanlığı'na "Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklif" sunulmasıdır. Teklif ile önerilen değişikliklerden iki tanesi finans sektörüne negatif ayrımcılık yapıyor.

Teklifteki bir maddeyle, kurumlar vergisi kanunu ile belirlenen yüzde 20 genel vergi oranının, "bankalar, 6361 sayılı kanuna tabi şirketler (Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri) şirketler, elektronik ödeme ve para kuruluşları, yetkili döviz müesseseleri, varlık yönetim şirketleri, sermaye piyasası kurumları ile sigorta ve reasürans şirketleri ve emeklilik şirketlerinin kurum kazançları üzerinden alınan kurumlar vergisinin yüzde 5 puan daha fazla (yüzde 25) uygulanması" öneriliyor.

İlaveten diğer bir maddeyle de ilk çeyreği geçmekte olan 2023 ve sonraki yıllar için önerilen yüzde 25 oranının 2022 yılı kazançlarına da (1 Temmuz 2022'den sonra verilecek beyannamelerden başlamak fakat 1.1.2022'den sonra başlayan vergilendirme dönemine

ait kurum kazançları kapsayacak şekilde) uygulanması sağlanıyor.

Kanun teklifi TBMM'de bu şekilde yasalarsa 2022 yılında genel kurumlar vergisi oranı yüzde 23 iken, finans sektörü kazançlarına uygulanacak oran yüzde 25; 2023 yılında ise kurumlar vergisi oranı yüzde 20 iken, finans sektörü kazançlarına uygulanacak oran yüzde 25 olacak.

TEKLİF ANAYASA'YA NE KADAR UYGUN?

Önerilen değişiklik gerçekleşirse finans sektörü, vergilemede negatif ayrımcılığa maruz kalacak. Peki düzenleme, normatif hukuk sistematiğine uygun mu?

Anayasa Mahkemesi kararlarında yer aldığı üzere, T.C. Anayasası'nın 10'uncu maddesindeki "eşitlik ilkesiyle hukuksal eşitliğin" öngörüldüğü; eşitlik ilkesinin amacının, aynı durumda bulunan kişilerin yasalarca aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak ve kişilere yasa karşısında ayırım yapılmaması ve ayrıcalık tanınmaması" olduğu açıklanmıştır. İlke ile "aynı durumda bulunan kişi (gerçek veya tüzel) ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin ihlali" yasaklanmıştır. Eşitlik ilkesine aykırılık, "bir kanunun aynı hukuksal durumda olanlar arasında bir ayırım veya ayrıcalık yaratması" yeterlidir. Diğer bir deyişle, aynı hukuksal konumda olanlara aynı kural uygulanmalı ancak farklı hukuksal konumda bulunanlara aynı kural uygulanmamalıdır.

Dolayısıyla, kurumlar vergisi vergi yükümlülüğü açısından hukuki konumları aynı olan kişilerden bazıları (bankalar ve diğer finans kurumları) sırf finans sektöründe faaliyet göstermeleri nedeniyle kazançları üzerinden yüzde 5 (2023 için yüzde 20 iken yüzde 25) veya yüzde 2 (2022 için yüzde 23 iken yüzde 25) daha fazla kurumlar vergisi ödeme yükümlülüğü ile karşı karşıya kalacaklar.

Finans sektörüne karşı aynı ayrımcı yaklaşım girişimi 2017 yılında TBMM'nde kabul edilen 7061 sayılı kanunun yasama sürecinde de gündeme gelmiş, fakat TBMM sürecinde bu hata düzeltilmişti.

2017'deki hata nasıl düzeldi? 2017'de TBMM'ne sunulan 7061 sayılı Kanunla "banka ve finans kuruluşları için kurumlar vergisi oranını yüzde 22'ye çıkararak" bir

madde önerilmiş ancak plan ve bütçe komisyonunda verilen bir önergeyle madde geri çekilerek, yerine Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen Geçici 10'uncu maddeyle ayırımı yapılmaksızın tüm mükellefler için "2018, 2019 ve 2020" yılları kazançlarına uygulanacak vergi oranı yüzde 22'ye çıkarılmıştı. Maddenin geri çekilme gerekçesi, Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki "kanun önünde eşitlik" ilkesi gereği "herkesin kanun önünde eşit olduğu ve ayrımcılığa" tabi tutulamayacağıydı.

TBMM'ne sunulan yeni kanun teklifiyle tarih tekrarı ediyor. Kanun teklifindeki bu madde yine plan ve bütçe komisyonunda geri mi çekilecek, kabul mü edilecek? Eğer yasama sürecinde geri çekilmezse düzenleme Türkiye finans sektörüne karşı ayrımcılık ve yeni uyumsuzlukların yaratılması ile sonuçlanacak.

İFM AÇISINDAN DÜZENLEME NE ANLAMA GELİR?

İFM kanun teklifinde, İFM'deki "finansal kurumların kazançlarının yüzde 25'i kurumlar vergisine tabi olup yüzde 75'inin vergiden istisna olması ve bu kurum-

ların İFM'nde istihdam edeceği yabancı uyruklu personelin gelirlerinin eğitim durumuna göre yüzde 60 veya yüzde 80'inin gelir vergisinden istisna edilmesi ciddi vergi teşvikleridir.

İFM'ne sağlanan bu teşvikler karşısında Türkiye'de faal finans sektörünün diğer kurumlar vergisi mükelleflerine göre yüzde 5 daha fazla vergilemeye tabi tutularak negatif ayrımcılığa maruz

kalması hukuksal eşitliğe aykırıdır. İlaveten yapılacak düzenleme "hukuk devleti ilkesinin normatif düzenine aykırı şekilde "eşitsizlik yaratmaya" yönelik olup, yerli ve yabancı yatırımcının hukuk düzenine güvenini sarsabilecektir. Ayrıca, güçlü bir Türkiye finans sektörü, İFM'nin bölgesel ve küresel bir finans merkezi olma hedefini gerçekleştirme açısından da gereklidir. Vergilemedeki eşitsizlik bu gücü zayıflatacaktır.

Sonuç olarak kanun teklifindeki maddenin TBMM'de bu hali ile kabul edilmesi Türkiye'nin öngörülebilir bir ülke olmadığı iddiaları ile Türkiye'nin yabancı sermaye çekme açısından rakibi olan ülkelerin ekmeğine yağ sürecektir.

